

Sygn. akt XVI **GC 1006/14**

POSTANOWIENIE

Dnia 23 października 2015 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XVI Wydział Gospodarczy w składzie:

Przewodniczący : SSO Ewa Teofilak

po rozpoznaniu w dniu 23 października 2015 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **M. M.**

przeciwko **Przedsiębiorstwu Państwowemu (...) w W.**

o odszkodowanie

na skutek cofnięcia powództwa w sprawie pismem z dnia 25 września 2015 r.

postanawia:

1. umorzyć postępowanie w sprawie;
2. zwrócić powodowi M. M. ze Skarbu Państwa - Kasy Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 2.000 zł (dwa tysiące złotych) tytułem połowy uiszczonej opłaty od pozwu;
3. w trybie art. 102 KPC nie obciążać powoda M. M. kosztami zastępstwa prawnego na rzecz pozwanego Przedsiębiorstwa Państwowego (...) w W..

SSO Ewa Teofilak

UZASADNIENIE

Pozwem złożonym dnia 05 sierpnia 2014 r. (data prezentaty) M. M. wniósł o zasądzenie od Przedsiębiorstwa Państwowego (...) w W. tytułem odszkodowania w kwocie 80.000 zł (osiemdziesiąt tysięcy złotych) za zmniejszenie wartości nieruchomości położonej w W. przy ul. (...) należącej do powoda, na skutek utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W. (pozew k. 2-669).

Odpis pozwu w niniejszej sprawie został wysłany pozwanemu w dniu 21/08/2014 r. (k. 670) a odpowiedź na pozew została wniesiona pismem z dnia 10 września 2014 r. (data stempla pocztowego, k. 679-800).

Pismem z dnia 25 września 2015 r. (data prezentaty), nadanym również do strony pozwanej, powód cofnął powództwo bez zrzeczenia się roszczenia przed pierwszą rozprawą wyznaczoną na dzień 02 października 2015 r. (k. 270) i wniósł o nieobciążanie go kosztami zastępstwa procesowego na zasadzie art. 102 KPC (k. 335-338).

Sąd zważył co następuje:

Zgodnie z art. 203 § 1 KPC, Pozew może być cofnięty bez zezwolenia pozwanego aż do rozpoczęcia rozprawy, a jeżeli z cofnięciem połączone jest zrzeczenie się roszczenia - aż do wydania wyroku. Z kolei art. 355 § 1 KPC stanowi: Sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania, jeżeli powód cofnął ze skutkiem prawnym pozew lub jeżeli wydanie wyroku stało się z innych przyczyn zbędne lub niedopuszczalne.

Ze względu na fakt, iż w postępowaniu wyznaczono termin rozprawy na dzień 02 października 2015 r., zaś pismo z cofnięciem powództwa zostało złożone do Sądu dnia 25/09/2015 r. wraz z dowodem nadania go do strony pozwanej dzień wcześniej, powództwo mogło zostać cofnięte przez powoda bez zezwolenia pozwanego. Sąd, po zbadaniu sprawy uznał, iż brak podstaw do stwierdzenia niedopuszczalności cofnięcia pozwu, w ocenie sądu czynność ta nie jest sprzeczna z prawem, zasadami współżycia społecznego ani nie zmierza do obejścia prawa.

Mając powyższe na uwadze, Sąd na podstawie art. 355 § 1 i 2 KPC w związku z art. 203 § 1 KPC, orzekł jak w sentencji w pkt 1.

Zgodnie z art. 79 ust. 1 lit. b i ust. 3 lit. a UKSC Sąd z urzędu zwraca powodowi całą opłatę od pozwu, jeżeli cofnięcie nastąpiło przed wysłaniem jego odpisu pozwanemu, natomiast połowę opłaty, jeżeli pozew cofnięto przed rozpoczęciem posiedzenia, na które sprawa została skierowana, czyli przed wywołaniem sprawy (post. SN z 3.5.1984 r., IV PZ 37/84, OSNCP 1985, Nr 2-3, poz. 32).

Dyspozycja przywołanego przepisu jest podstawą do orzeczenia w zakresie zwrotu 1/2 części opłaty sądowej uiszczonej w niniejszym procesie przez powoda. Jak wynika z akt sprawy odpis pozwu w niniejszej sprawie został nadany do pozwanego dnia 21/08/2014 r. zaś termin rozprawy pierwotnie wyznaczonej na dzień 21/08/2015 r. zmieniono i wyznaczono na dzień 02/10/2015 r. (zarządzenie k. 270). Zatem należy uznać iż złożenie pisma cofającego powództwo w dniu 25/09/2015 wypełnia przesłanki zakreślone w przywołanym przepisie.

Skoro, zatem powód uiszczył 4.000 zł tytułem opłaty sądowej (k. 671) należało zwrócić mu kwotę 2.000 zł, o czym orzekł Sąd jak w pkt 2 sentencji.

Zgodnie z art. 108 §1 KPC Sąd jest zobowiązany do rozstrzygnięcia o kosztach postępowania w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji. Cofając pozew, powód wniósł o nieobciążanie kosztami postępowania na podstawie art. 102 KPC. Powód wskazał iż na skutek działań pozwanego przed procesem był subiektywnie przekonany o słuszności dochodzonego roszczenia, zaś w świetle faktu iż pozwany w oparciu o całkowicie odmienną interpretację przepisów niż prezentowana w przedmiotowym postępowaniu wygrał szereg spraw przed sądami powszechnymi. Ponadto wskazał na skierowane przez Sąd Apelacyjny w Warszawie pytanie prawne do Sądu Najwyższego w sprawie o sygnaturze I ACa 1424/14.

Zgodnie z treścią art. 102 KPC w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Oznacza to, iż ustawodawca pozostawił sądom pewną swobodę w zasądzeniu zwrotu kosztów procesu, gdy stosowaniu zasady odpowiedzialności za wynik postępowania, opisanej w art. 98 KPC, sprzeciwiają się względy słuszności, np. nieuwzględnienie roszczenia z powodu prekluzji (por. wyr. SN z 05.12.1967 r., III PRN 78/67), wygórowanie żądania o zadośćuczynienie, którego określenie zależy od oceny sądu a powodowie są subiektywnie przekonani o jego zasadności (por. post. SN z 09.10.1967 r. I CR 81/67), wyjątkowo ciężką sytuację strony przegrywającej (por. wyr. SN z 17.11.1972 r. I PR 423/72), oddalenie roszczeń powoda na podstawie art. 5 KC, istotna zmiana linii orzeczniczej. Okolicznością uzasadniającą zastosowanie art. 102 KPC może być także precedensowy charakter rozpoznawanej sprawy (por. uzasadnienie wyroku SN z dnia 29 sierpnia 1973 r., I PR 188/73, OSNC 1974, nr 3, poz. 59; postanowienie SN z dnia 7 grudnia 2011 r., II CZ 105/11, LEX nr 1102858).

Przepis ten ustanawia zasadę słuszności, będącą odstępstwem od zasady odpowiedzialności za wynik procesu; jest rozwiązaniem szczególnym, wymagającym do swego zastosowania wystąpienia wyjątkowych okoliczności.

Sposób skorzystania z zapisu art. 102 KPC jest suwerennym uprawnieniem jurysdykcyjnym orzekającego i od jego oceny należy przesądzenie czy wystąpił szczególnie uzasadniony wypadek, który uzasadnia odstępstwo, oraz w jakim zakresie, od generalnej zasady obciążenia kosztami procesu strony przegrywającej spór. Kontrola instancyjna w tym zakresie jest ograniczona do sytuacji, gdy zastosowanie przepisu art. 102 KPC nie zostało w ogóle uzasadnione bądź nastąpiło z rażącym naruszeniem reguł przewidzianych w tym przepisie (por. wyr. SN z 19.05.2006 r., III CK 221/05

oraz post. SN z 18.04.2013 r. III CZ 75/12). Podstawę do zastosowania art. 102 KPC stanowią konkretne okoliczności danej sprawy, przekonujące o tym, że w danym przypadku obciążenie strony przegrywającej kosztami procesu na rzecz przeciwnika byłoby niesłuszne i niesprawiedliwe.

Przenosząc powyższe na grunt przedmiotowej sprawy Sąd uznał, iż zachodzą w przedmiotowej sprawie przesłanki do zastosowania art. 102 KPC w ten sposób, aby nie obciążać strony powodowej kosztami procesowymi.

W pierwszej kolejności Sąd wskazuje, iż w sprawach dotyczących odszkodowań z tytułu ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) im (...) istniała rozbieżność w orzecznictwie sądów administracyjnych jak i sądów powszechnych, odnośnie obowiązywania Rozporządzenia nr (...) Wojewody (...) z dnia 07 sierpnia 2007 r. (przykładowo orzeczenia Naczelnego Sądu Administracyjnego w wyrokach sygn. akt II OSK 445/09, II OSK 502/09, i przeciwstawne stanowisko w wyrokach WSA sygn. akt IV SA/Wa 2569/07 i NSA sygn. akt II OSK 1195/08, II OSK (...)).

Pismem z dnia 10 maja 2010 r. Prezydent W. zwrócił się do Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego z wnioskiem o podjęcie uchwały czy rozporządzenie Wojewody (...) numer (...) z dnia 07 sierpnia 2007 r. ws. (...) Ograniczonego (...) w W. zachowało moc obowiązującą po wejściu w życie ustawy z dnia 03 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. W odpowiedzi na powyższe pismo Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego pismem z dnia 26 maja 2010 r. wskazał, że niecelowe jest wystąpienie do Naczelnego Sądu Administracyjnego z wnioskiem o podjęcie uchwały, albowiem analiza najnowszego orzecznictwa NSA wskazuje, że w orzecznictwie tego Sądu dominuje pogląd, iż w związku ze zmianą przepisu zawierającego upoważnienie do utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania, rozporządzenie stało się nieaktualne. Specjalista K. S. z Biura Rzecznika Praw Obywatelskich wskazał, że odpowiedzi na pytanie czy Rozporządzenie Wojewody numer (...) z dnia 7 sierpnia 2007 r. obowiązuje, udzielił Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 29 września 2009 r. (kwestia znana Sądowi z urzędu, powoływana m.in. w sprawie rozpoznawanej przez Sąd Okręgowy w Warszawie, o sygnaturze II C 34/14, k. 217-218 i k. 231-232, [http://orzeczenia.ms.gov.pl/content/\\$ \(...\)_II_C_\(...\)_2014_Uz_2014-08-19_001](http://orzeczenia.ms.gov.pl/content/$ (...)_II_C_(...)_2014_Uz_2014-08-19_001)).

Powołując się na ww. orzeczenia sądy powszechne także różnie oceniały tę podstawową dla oceny możliwości dochodzenia roszczenia odszkodowawczego przesłankę. Z urzędu znany jest Sądowi fakt wystąpienia postanowieniem z dnia 04 marca 2015 r. z pytaniem prawnym do Sądu Najwyższego przez Sąd Okręgowy w Warszawie XXIII Wydział Cywilny Odwoławczy „czy rozporządzenie Wojewody (...) Nr (...) z dnia 07 sierpnia 2007 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) im (...) w W. (Dz. U. Woj. M. z 2007 r. Nr 156 poz. 4276) utraciło moc z dniem 15 listopada 2008 r.?” (akta sprawy XVI GC 335/14, k. 284-286).

Wprawdzie sam fakt występowania rozbieżności orzeczniczej nie jest przesłanką per se do odstąpienia od obciążenia strony kosztami to należy jednak zważyć, iż także sam pozwany (...) informował na swoich stronach internetowych [www\(...\).pl](http://www(...).pl) oraz [www\(...\).pl](http://www(...).pl) w ramach kampanii społecznej (...) o możliwości ubiegania się o odszkodowanie, nie informując wcale o kwestiach terminu zawitego do dochodzenia roszczeń (raport (...) na stronie [www\(...\).pl](http://www(...).pl) str. 89-90, [http://www\(...\).pl/pl/lotnisko/informacje-ogolne/B./plyna-wnioski-z-ooou-ver.-2009-2012](http://www(...).pl/pl/lotnisko/informacje-ogolne/B./plyna-wnioski-z-ooou-ver.-2009-2012)). Co więcej, w oparciu o argumentację, iż Rozporządzenie nr (...) Wojewody (...) przestało obowiązywać przed wejściem w życie Uchwały nr (...) Sejmiku Województwa (...) strona pozwana uzyskała korzystną dla siebie decyzję środowiskową. Powód załączył także do pisma procesowego z dnia 24 listopada 2014 r. szereg dokumentów świadczących o tym, że (...) 2011 było uznawane za nowoutworzony obszar ograniczonego użytkowania i na podstawie tej tezy były wydawane decyzje administracyjne oraz konstruowane informacje dla posłów i Ministerstwa Infrastruktury.

W związku z powyższym należy wskazać, iż pozwany w zależności od konkretnego interesu, prezentował dwa całkowicie rozbieżne stanowiska odnośnie obowiązywania przepisów dotyczących ustanowienia ograniczonego obszaru użytkowania dla (...) im (...). Należy nadmienić, iż kampania informacyjna zachęcała właścicieli nieruchomości do skorzystania z możliwości ubiegania się o odszkodowanie.

W ocenie Sądu powodowało to uzasadnione silne przekonanie u odbiorców, że przysługuje im prawo do żądania odszkodowania na skutek utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) im (...) w przypadku, gdy ich nieruchomości zostały nim objęte. Pogląd ten później zweryfikowała strona pozwana, odmawiając wypłaty odszkodowań zarówno w postępowaniu ugodowym jak i sądowym, powołując się na upływ terminu wskazanego w art. 129 § 4 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.

Sąd wziął pod rozwagę, iż osoby reprezentowane przez fachowych pełnomocników powinny zostać przez nich w sposób pełny poinformowane o ryzyku, z jakim wiąże się wytoczenie powództwa. Uznał jednak, że powyższe okoliczności, związane zarówno z diametralnie różną linią orzecniczą, wątpliwościami co do stanu prawnego, jak i samą postawą pozwanego nie mogą obciążać powoda, gdyż godziłoby to w elementarne społeczne poczucie sprawiedliwości. Stanowisko takie zajął też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia

20 grudnia 1979 r. (III PR 78/79, OSP 1980, z. 11, poz. 196, z glosą W. Siedleckiego), gdzie jednoznacznie stwierdził, że okoliczność, że powodowie mogli być subiektywnie przekonani o zasadności swojego roszczenia, które jednak ze względu na upływ terminu nie może być dochodzone na drodze sądowej, uzasadnia zastosowanie art. 102 KPC.

Sąd zważył także, iż w przedmiotowej sprawie działania pozwanego ograniczyły się do złożenia pism procesowych, zasadniczo opracowanych na podstawie jednego wzoru stosowanego przez pozwanego we wszystkich sprawach tzw. lotniskowych, powtarzającego raz wypracowaną argumentację. Spraw takich wpłynęło tylko do XVI Wydziału Gospodarczego ok 1.200, prawie we wszystkich z nich pełnomocnikiem pozwanego jest Kancelaria (...) – R. sp. k. W tej sytuacji Sąd uznał, iż nakład pracy pozwanego dla tego typu sprawy był mniejszy niż przy przeciętnych sprawach sądowych.

Biorąc pod uwagę całość przedstawionej powyżej argumentacji Sąd doszedł do przekonania, iż zachodzi wyjątkowa sytuacja przewidziana dyspozycją przepisu 102 KPC i słuszne będzie odstąpienie od obciążania kosztami postępowania strony powodowej w całości, o czym orzekł jak w punkcie 3 sentencji.

SSO Ewa Teofilak

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)